

Biologische medicatie bij reuma

Richtlijnen voor patiënten (versie 10/2013)

In samenwerking met:

Belgian Royal Society
for Rheumatology

Met dank aan:

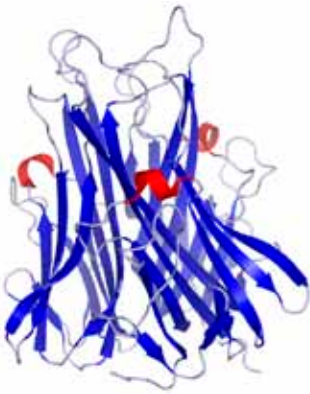

FWRO • FRSR

fonds voor wetenschappelijk reumaonderzoek

Anti-TNF en Biologische medicatie bij reuma

Inleiding

In het najaar van 2012 lanceerde ReumaNet reeds een informatiedossier over anti-TNF & biologische medicatie bij reuma. Dit dossier, dat regelmatig wordt bijgewerkt, heeft als doel een antwoord te geven op heel wat prangende vragen die leven bij patiënten, zoals: wat is dat precies, biologische medicatie? Kom ik daarvoor in aanmerking? Welke biologische medicatie bestaat er op de Belgische markt? Hoe zit het met de veiligheid van deze geneesmiddelen? Hoe wordt het effect van een behandeling geëvalueerd? Wat zijn de ervaringen van andere patiënten?

Dit dossier is geen medische handleiding, maar wel een beknopte introductie voor en door patiënten. In verschillende getuigenissen kunnen patiënten lezen hoe anderen een behandeling met anti-TNF medicatie ervaren. Verder bevat het vele verwijzingen naar extra informatie, die interessant kunnen zijn voor de patiënt.

De brochure die voor u ligt, is een praktische aanvulling op het voorgaande dossier en gaat meer in op vragen rond het eigenlijke gebruik van deze medicatie. Als basis voor dit document werden de Nederlandse richtlijnen gebruikt die in 2011 werden opgesteld door de NVR (Nederlandse Vereniging voor Reumatologie). Ze werden aangepast aan de Belgische situatie en aan de actualiteit. In samenwerking met de KBVR (Koninklijke Belgische Vereniging voor Reumatologie) werden reumatologen aangetrokken om de oorspronkelijke teksten na te lezen en aan te vullen waar nodig.

We willen de NVR hartelijk danken voor de toestemming om hun oorspronkelijk document als basis te gebruiken. Dank ook aan Dr. Philippe Carron, Prof. Luc De Clerck, Dr. Ilse Hoffman, Dr. Jan Lenaerts, Dr. Kristof Thevissen, Dr. Els Van Essche en Prof. René Westhovens voor het nalezen en aanvullen van de tekst. En uiteraard ook hartelijk dank aan de reuma-verpleegkundigen en patiënten die de tekst aan hun kritisch oog lieten passeren!

Heeft u opmerkingen, vragen of aanvullingen?
Laat het dan weten op info@reumanet.be

Voorafgaande opmerking: wanneer naar de reumatoloog of verpleegkundige wordt verwezen, werd gemakshalve steeds 'hij' gebruikt. Het spreekt voor zich dat deze zorgverleners ook vrouwelijk kunnen zijn.

www.reumanet.be
http://www.reumanet.be/n_428.html

Inhoud

Inleiding.....	2
Biologicals: wat u moet weten.....	4
Voor u begint.....	6
Wat doet uw reumatoloog vooraf?.....	6
Wat kunt u doen om een biological goed te laten werken?.....	7
Wie kan u de biological voorschrijven?.....	7
Wat als u een infectie krijgt terwijl u een biological gebruikt?.....	7
Wat als u een allergische reactie krijgt terwijl u een biological gebruikt?.....	8
Wat als u hart- en vaatziekten hebt?.....	8
Wat als u zwanger wil worden?.....	9
Hebt u een grotere kans op kanker als u een biological gebruikt?.....	9
Kunt u een biological gebruiken als u wordt geopereerd?.....	10
Kunt u vaccinaties krijgen als u een biological gebruikt?.....	10
Wat als u voor lange tijd in het buitenland bent?.....	11
Hoe gaat de nabehandeling?.....	12
Wat met de kosten?.....	13

1. Biologicals: wat moet u weten?

Biologicals zijn geneesmiddelen die stoffen uit uw immuunsysteem beïnvloeden. Bij gezonde mensen maakt het immuunsysteem zelf de goede hoeveelheid stoffen aan om zich te verdedigen tegen ziekten. Bij mensen met een chronische ontstekingsziekte is de balans in aanmaak van goede en slechte immuunstoffen verstoord. Chronische ontstekingsziekten zijn bijvoorbeeld reumatoïde artritis, psoriasis of de ziekte van Crohn. Biologicals kunnen die verstoorde balans tussen de immuunstoffen herstellen.

Inmiddels weten we veel over biologicals. Hoe biologicals worden aangemaakt en hoe ze werken, kan u lezen in het dossier: “anti-TNF & biologische medicatie bij reuma” via onze website: <http://www.reumanet.be>

In deze brochure leest u hoe u een biological veilig kunt gebruiken. Deze informatie is algemeen. Uw situatie kan anders zijn. Daarom kan uw reumatoloog iets anders adviseren dan wat in deze brochure staat. Wilt u iets bijzonders weten over uw ziekte of over uw situatie? Vraag het dan aan uw reumatoloog of aan uw reumaverpleegkundige.

2. Voor u begint

Biologicals zijn een groep geneesmiddelen. U krijgt één biological uit deze groep. Welke u krijgt, hangt af van uw situatie. Uw reumatoloog overlegt vooraf met u welke biological het meest geschikt is voor u. Ook vertelt hij u over de behandeling, de toedieningswijze en wat u kunt doen als u last heeft van eventuele bijwerkingen. De arts doet van tevoren ook een aantal onderzoeken. Meer hierover in hoofdstuk 3.

Hoe worden biologicals gegeven?

Biologicals worden op twee manieren gegeven: via een infuus of via een onderhuids spuitje. Welke manier voor u geldt, hangt af van de soort biological die u krijgt. In het overzicht hierna staat welke soorten biologicals er zijn en op welke manier die worden gegeven. De groep TNF-alfa-remmers richt zich vooral tegen Tumor Necrosis Factor Alfa ($TNF\alpha$). $TNF\alpha$ is een stof die in ons lichaam de ontstekingsreacties bevordert. De werking van de andere groep is gebaseerd op het ingrijpen op andere mechanismen die verantwoordelijk zijn voor het ontwikkelen van chronische ontstekingsreacties.

Krijgt u de biological via een infuus?

Dan krijgt u die altijd van een arts of verpleegkundige die hiervoor speciaal is opgeleid. U krijgt een infuus elke 4 à 8 weken, afhankelijk van welke biological u krijgt voorgeschreven.

Het is belangrijk afspraken in verband met de toediening van een biological strikt na te leven.

Als de tijd tussen twee behandelingen te lang is (meer dan 10 weken), wordt de kans op een allergische reactie groter.

Krijgt u de biological via een spuit?

Dan spuit u die meestal zelf of krijgt u de inspuiting van een thuisverpleegkundige. Biologicals moeten koel bewaard worden (tussen 4 - 8°C) en mogen nooit ingevroren worden. Ze worden wel toegediend op kamertemperatuur. Het is belangrijk de inspuitingsplaats nadien niet aan te raken. Zo maakt u de kans op een allergische reactie van de huid kleiner.

In welke situatie krijgt u een biological?

U krijgt een biological als andere medicijnen niet of onvoldoende hebben geholpen en uw ziekte in een zeer actieve fase blijft. De biological werkt meestal binnen drie tot zes maanden. Helpt het binnen die periode niet, of niet genoeg? Dan moet u er waarschijnlijk weer mee stoppen.

	Officiële naam	Merknaam	Via infuus of spuit?	Dosis
TNF-alfa remmers	Infliximab	Remicade®	Infuus	1x per 6 à 8 weken
	Etanercept	Enbrel®	Spuit	1x of 2x per week afhankelijk van de dosis
	Adalimumab	Humira®	Spuit	1x per 2 weken
	Golimumab	Simponi®	Spuit	1x per maand
	Certolizumabpegol	Cimzia®	Spuit	1x per 2 weken
Andere biologicals	Abatacept	Orencia®	Infuus/spuit	1x per week (spuit) 1x per 4 weken (infuus)
	Rituximab	Mabthera®	Infuus	Bij start: 2 infusen met 2 weken tussentijd. Na ongeveer 6-12 maanden kan herbehandeling plaats vinden.
	Tocilizumab	Roactemra®	Infuus	1x per 4 weken of 1x per 2 weken (bij kinderen)

Biologicals worden onderling niet gecombineerd, maar pijnstillers en andere reumaremmers zoals Ledertrexate® (methotrexaat) kunnen verder gebruikt worden. Deze combinatietherapie geniet zelfs de voorkeur omwille van een hogere doeltreffendheid.

Onderhuidse inspuitingen (vb. met Enbrel®, Humira®, Cimzia®, Orencia® of Simponi®) mogen op dezelfde dag plaatsvinden als de wekelijkse inname of toediening van Ledertrexate® (methotrexaat).

In welke situatie krijgt u geen biological?

Heeft u nu of in het verleden een ernstige infectie doorgemaakt? Vertel dat dan aan uw reumatoloog of aan uw reumaverpleegkundige. U kunt dan misschien geen biological gebruiken.

Bij ernstige hartproblemen, een actieve tuberculose-infectie, actieve hepatitis B, multiple sclerose en andere zeldzame demyeliniserende aandoeningen van het centraal zenuwstelsel kan u geen behandeling krijgen met een biological.

Ook indien u een vorm van kanker heeft gehad in de laatste 5 jaar, kan u best niet worden behandeld met een biological. Overleg hierover altijd met uw reumatoloog

Bent u zwanger?

Bent u zwanger of wilt u zwanger worden? Overleg dan altijd met uw arts. We weten nog niet precies wat het effect is van biologicals op een ongeborn kind en in welke mate de verschillende biologicals doordringen tot de placenta. Ondertussen zijn al wel heel wat 'anti-TNF baby's' geboren, maar toch is de nodige voorzichtigheid aangewezen. Net zoals bijna alle medicijnen is een zwangerschap een contra-indicatie (tegenaanwijzing) bij gebruik van biologicals, omdat er geen gegevens zijn over de veiligheid. In tegenstelling tot methotrexaat dient de behandeling met biologicals geen 3-4 maanden op voorhand gestopt te worden. Een zwangerschap kan dus best gepland verlopen, in overleg met de reumatoloog/reumaverpleegkundige. In hoofdstuk 9 leest u meer over zwanger worden terwijl u een biological gebruikt.

3. Wat doet de reumatoloog vooraf?

Vooraf bespreekt de reumatoloog of de reumaverpleegkundige met u hoe de behandeling gaat en hoe u de biological moet gebruiken. Hij legt u ook uit wat er gaat gebeuren, wat de voordelen van de behandeling zijn en welke mogelijke nevenwerkingen er kunnen optreden. Hij vertelt u daarom waar u op moet letten tijdens en na de behandeling. Hij brengt u op de hoogte hoe u de kans op infecties zo klein mogelijk kunt maken en wat u moet doen als u toch een infectie krijgt. Ook vertelt hij bij wie u terecht kunt voor vragen of opmerkingen. Met die informatie kunt u zelf beslissen of u akkoord gaat met de voorgestelde behandeling. Indien u akkoord gaat, wordt een aanvraagdossier voor terugbetaling opgesteld voor uw ziekenfonds.

Welke onderzoeken gebeuren voor de opstart?

Als uw reumatoloog denkt dat u een biological moet krijgen, dan overlegt hij dat eerst met u. Hij zal u ook onderzoeken en zal een bloed- en urineonderzoek laten uitvoeren. Daarnaast wordt een röntgenfoto van uw longen gemaakt en wordt een Mantoux-test uitgevoerd om na te gaan of u geen actieve tuberculose heeft. Bij een Mantoux-test wordt door middel van een klein prikje in de onderarm een kleine hoeveelheid testvloeistof in de huid gespoten. Na een paar dagen kan aan de reactie op deze inspuiting (bultje op de huid) worden bepaald of u actieve tuberculose heeft.

Als blijkt dat een biological niet geschikt is voor u, bespreekt hij met u of er andere behandelingen voor u zijn. Dat kan het geval zijn als u ernstige hartproblemen hebt, actieve tuberculose of hepatitis B hebt of een recente voorgeschiedenis van kanker heeft.

4. Wat kunt u doen om een biological goed te laten werken?

Om de biological optimaal te laten werken, is het van groot belang dat u goed geïnformeerd bent.

- Informeer u over:
  - Hoe veel, hoe vaak en wanneer u de biological krijgt of moet inspuiten
  - De bijwerkingen en de risico's van de biological
  - De combinatie met uw andere medicijnen
  - Andere medicijnen of behandelingen voor uw ziekte
  - Waar u meer gegevens kunt vinden over de biological die u gebruikt
- Spreek met uw reumatoloog of reumaverpleegkundige:
  - Als u denkt dat u een allergische reactie hebt (zie hoofdstuk 7)
  - Als u een operatie moet ondergaan (zie hoofdstuk 11)
  - Als u een vaccinatie nodig hebt (zie hoofdstuk 12)
  - Als u naar het buitenland wil gaan (zie hoofdstuk 13)
  - Als u rare plekjes op uw armen, benen, hoofd of hals ontdekt
  - Als u zich niet goed voelt of ergens over twijfelt

5. Wie kan u de biological voorschrijven?

Alleen een reumatoloog, mag u een biological voorschrijven voor reumatische aandoeningen. U dient de goedkeuring te krijgen voor terugbetaling van uw ziekenfonds. Uw huisarts kan u de biological niet voorschrijven, ook niet na de goedkeuring van het ziekenfonds. (zie hoofdstuk 15)

6. Wat als u een infectie krijgt terwijl u een biological gebruikt?

Denkt u dat u een infectie hebt? Hebt u bijvoorbeeld koorts of een wond die niet geneest? Meld dit dan altijd bij uw reumatoloog. Meestal moet u stoppen met de biological totdat uw infectie over is. Pas dan kunt u weer beginnen.

Biologicals en de kans op infecties

Als u een biological gebruikt, kan u gevoeliger zijn voor infecties. Bijvoorbeeld infecties aan uw longen, urinewegen en de huid. Ook kunt u gevoeliger zijn voor virale infecties. Voordat u een biological krijgt, onderzoeken we via een bloedonderzoek, een röntgenfoto van de longen en een Mantoux-test of u risico loopt op een heropflakking van een onderliggende, soms niet geweten, infectie zoals actieve tuberculose of hepatitis B.

7. Wat als u een allergische reactie krijgt terwijl u een biological gebruikt?

Soms krijgt u een allergische reactie op de injectieplaats (roodheid, warmte). Meestal is die reactie niet erg en gaat die vanzelf over. U kan dit voorkomen door de injectieplaats niet aan te raken na de inspuiting. Er wordt ook aangeraden de plaats van injectie steeds af te wisselen.

Denkt u dat u een allergische reactie hebt, maar weet u het niet zeker? Vertel dit dan altijd aan uw reumaverpleegkundige of reumatoloog. Als u uw geneesmiddel via een infuus krijgt, kunt u daar soms ook een allergische reactie van krijgen. Als dat zo is, dan gebeurt dat vaak als u nog in het dagziekenhuis bent, maar het kan ook later voorkomen.

Welke allergische reactie kunt u krijgen?

U kunt spierpijn krijgen, gewrichtspijn, koorts, huiduitslag, oedeem (vocht vasthouden) en purpura (paarse vlekjes op de huid). Soms kunt u trombocytopenie krijgen. Dan hebt u te weinig bloedplaatjes, waardoor uw bloed niet goed stolt.

Wat als u een allergische reactie hebt?

Hebt u een *milde* allergische reactie? En krijgt u de biological via een infuus? Dan krijgt u de volgende keer een kleinere hoeveelheid in één keer en krijgt u vooraf aanvullende medicatie om de allergische reactie tegen te gaan.

Tijdens of na een infuus kunnen er overgevoeligheidsreacties optreden zoals rillingen, koorts, jeuk, huiduitslag, hoofdpijn, kortademigheid en pijn op de borst. Dat zou kunnen wijzen op een allergische reactie. Daarom worden uw bloeddruk, pols en temperatuur om het half uur gemeten.

Spuut u de biological zelf? Neem dan contact op met uw reumatoloog.

Hebt u een *ernstige* allergische reactie? Bijvoorbeeld het angio-oedeem, een plots optredende zwelling van de huid en/of slijmvliezen, vooral in het gelaat en in de keel? Dan moet u stoppen met de biological. U krijgt dan medicijnen om de allergische reactie te verminderen. Er wordt daarna steeds overwogen of een behandeling met een andere biological kan opgestart worden.

8. Wat als u hart- en vaatziekten hebt?

Door de chronische ontsteking van uw ziekte hebt u meer kans op hart- en vaatziekten. De kans hierop wordt niet groter als u een biological gebruikt.

9. Wat als u zwanger wil worden?

Bent u een vrouw en wilt u zwanger worden? Praat hierover met uw reumatoloog. Hij bespreekt met u of u uw biological of andere medicijnen kunt blijven gebruiken. Met Methotrexaat dient u alleszins 3-4 maanden voor de zwangerschap te stoppen.

Of u kunt doorgaan met de biological hangt af van onder andere volgende zaken:

- Hoe groot het risico van de biological is voor uw ongeboren kind?
- Hoe actief uw ziekte is?
- Of u andere behandelingen kunt krijgen voor uw ziekte, in plaats van een biological?

Bent u een man en wilt u kinderen? Overleg dan met uw reumatoloog. We weten niet precies wat de gevolgen zijn van een biological op de kwaliteit van het sperma. Er zijn geen bewijzen dat biologicals schadelijk zijn voor het sperma, maar er zijn ook geen harde bewijzen van het tegendeel.

Uw reumatoloog bespreekt deze zaken van tevoren met u en uw partner. Vaak krijgt u begeleiding van een gynaecoloog. Deze begeleidt u dan ook als u zwanger bent geworden.

Wanneer zwanger worden?

U kunt het best zwanger worden als uw ziekte in een rustige fase is. Als uw ziekte in een actieve fase is, hebt u meer kans op een moeilijk verlopende zwangerschap of op een vroeggeboorte. Praat er over met uw reumatoloog.

Na de bevalling

Na de bevalling is het verstandig dat u zo snel mogelijk uw medicatie weer opstart. Overleg hierover eerst met uw reumatoloog.

Biological en borstvoeding

We weten niet met zekerheid of borstvoeding terwijl u een behandeling krijgt met biologicals, veilig is voor uw kind. De behandeling met de biological zal bij voorkeur pas opnieuw worden opgestart na uw borstvoedingsperiode.

Wilt u toch een biological gebruiken tijdens uw borstvoedingsperiode? Bespreek dit dan met uw reumatoloog en kinderarts.

10. Hebt u een grotere kans op kanker als u een biological gebruikt?

Een biological werkt op uw immuunsysteem. Het immuunsysteem beschermt u tegen bijvoorbeeld kanker. Waarschijnlijk hebt u door een biological geen grotere kans op kanker. Alleen de kans op bepaalde vormen van huidkanker is iets groter. Daarom houden we uw huid goed in de gaten als u een biological gebruikt.

Wat kunt u zelf doen?

Wij controleren u op huidkanker, maar u kunt dit ook zelf doen. Houd uw huid goed in de gaten. Let op of u vreemde plekjes ziet op uw armen, benen, hoofd en hals. Ziet u iets raars? Neem dan contact op met uw arts. Bent u nu of vroeger erg veel in de zon geweest? Bijvoorbeeld doordat u altijd buiten werkt, lichttherapie hebt gehad of veel buiten sport? Let dan extra goed op uw huid.

Heeft de arts vastgesteld dat u huidkanker hebt en dat de kans groot is dat u dat weer krijgt? Dan moet u stoppen met de biological.

Hebt u eerder kanker gehad?

Hebt u eerder kanker gehad? Vertel dat dan aan uw reumatoloog. Als dat langer dan 5 jaar geleden is, kunt u meestal gewoon een biological krijgen. We houden u wel extra onder controle.

11. Kunt u een biological gebruiken als u wordt geopereerd?

Wordt u binnenkort geopereerd en gebruikt u een TNF α -remmer? Dan kunt u uw medicijnen gewoon blijven gebruiken bij kleine, niet bloederige ingrepen. Behalve als er extra redenen zijn om dat niet te doen, bijvoorbeeld als u diabetes mellitus hebt. Dan kan uw arts u adviseren om te stoppen. Bij bloederige ingrepen is het best te stoppen tot de wonde goed is genezen en geheeld.

Biologicals en de tandarts

Hebt u een operatie bij de tandarts? Dan kunt u gewoon een biological gebruiken. Soms krijgt u ook antibiotica. Vermeld altijd ook aan uw tandarts dat u een behandeling krijgt met een biological.

Indien u een gekend hartklepprobleem heeft, is het aangewezen om tijdelijk te stoppen met Enbrel® (2 weken vooraf) en Humira® (3 weken vooraf). U krijgt dan preventief een antibioticum voorgeschreven.

12. Kunt u vaccinaties krijgen als u een biological gebruikt?

Door uw ziekte hebt u meer kans op infecties, zoals griep en pneumokokken. Dit komt door uw ziekte zelf, maar ook door de biological.

U krijgt de grieprik

We houden de kans op een infectie natuurlijk graag zo klein mogelijk. Daarom krijgt u elk jaar de grieprik. Uw reumatoloog kan u ook adviseren om een prik tegen pneumococcon te halen. Die dient elke 5 jaar herhaald te worden.

Wanneer laat u zich vaccineren?

Het kan zijn dat vaccinaties door een biological minder goed werken. Daarom krijgt u de vaccinaties het liefst vier weken voordat u met een biological begint. Als dat niet kan, krijgt u de vaccinatie meestal tijdens uw behandeling met een biological. Alleen bij Mabthera kan dat niet zomaar. Het moment waarop u de vaccinatie krijgt, moet goed worden afgestemd op de volgende keer dat u Mabthera krijgt. Overleg hierover met uw reumatoloog en bespreek dit ook met uw huisarts, die op de hoogte is van uw vaccinatiestatus.

13. Wat als u voor lange tijd in het buitenland bent?

Gebruikt u een biological en gaat u naar het buitenland? Bespreek dit dan eerst met uw reumatoloog. Hij kan u advies geven over hoe u uw biological in het buitenland moet gebruiken. Dit is vooral belangrijk als u naar een land gaat waar weinig of slechte medische zorg is. Bent u in zo'n land geweest en hebt u daarna klachten? Ga dan naar uw arts als u weer terug bent. Hij controleert of u in het buitenland een infectie hebt opgelopen.

Wij adviseren u om niet naar landen te gaan waarvoor u een levend verzwakt vaccin (gele koorts) nodig hebt. Een gele koorts vaccin wordt namelijk niet toegediend bij mensen die biologicals krijgen. Voor sommige landen is een gele koorts vaccin vereist om het land binnen te kunnen, en kan het zijn dat de reis dus niet kan doorgaan. In sommige andere landen is het 'aangeraden', maar niet verplicht, en reist u zonder vaccin dus op eigen risico. Krijgt u nadien klachten? Laat u dan extra controleren door uw arts als u weer terug bent. Hebt u klachten terwijl u in het buitenland bent? Ga dan naar een dokter of een ziekenhuis. Of neem contact op met uw arts in België.

Als u voor langere tijd op vakantie gaat (meer dan 1 week) en/of reist met het vliegtuig moet u voor de biologicals die via een onderhuidse injectie worden gegeven, in het bezit zijn van een reisattest voor het vervoer van uw medicatie in uw handbagage en de hiertoe voorziene koeltas. Vraag dit attest aan uw reumatoloog.

Bij lange vliegreesen kan het interessant zijn vooraf contact op te nemen met de vliegtuigmaatschappij om te informeren naar de mogelijkheid tot bewaren van de medicatie in de koelkast van het cabinepersoneel

Houd uw biological koel

Biologicals moeten koel bewaard worden (tussen 4 - 8°C) en mogen nooit ingevroren worden. Ze worden wel toegediend op kamertemperatuur.

Doe de biological bijvoorbeeld in een koelbox of koelkast. Bedenk van tevoren of u de biological koel kunt vervoeren. Gaat u met het vliegtuig naar het buitenland? Vraag dan bij uw luchtvaartmaatschappij hoe u de biological koel kunt vervoeren. Vergeet niet om het hotelpersoneel te verwittigen van de aanwezigheid van uw medicatie in de mini-bar of andere koelkast!

Neem uw reiscertificaat mee

Neem uw reiscertificaat mee naar het buitenland. Dat is handig als u daar naar het ziekenhuis moet. Of als de douane uw biological wil controleren. Zorg ervoor dat dit minstens de volgende informatie bevat:

- De naam van de biological die u bij zich heeft
- De naam van uw arts
- De naam, adres en telefoonnummer van uw ziekenhuis

Let in het bijzonder op deze zaken:

Bij TNF α -remmers:

- Neem geen levend verzwakt vaccin tegen gele koorts of salmonella
- Houdt uw biological koel. Lukt dat niet en blijft u korter dan twee weken weg? Dan mag u de biologicals tijdens uw vakantie overslaan. Blijft u langer dan twee weken weg? Dan kunt u ze beter niet overslaan.

Bij Mabthera:

- Moet u een vaccin krijgen? Dan moet u eerst dat vaccin krijgen. Pas vier weken later kunt u weer Mabthera krijgen.
- Reist u naar een gebied waar weinig of slechte medische zorg is? Overleg dan van tevoren met uw arts of u antibiotica moet nemen.

Bij Oencia:

- U mag geen levende verzwakte vaccins krijgen in de tijd dat u Oencia gebruikt.
- Moet u een vaccin krijgen? Dan moet u eerst dat vaccin krijgen. Pas vier weken later kunt u weer Oencia gebruiken.
- Reist u naar een gebied waar weinig of slechte medische zorg is? Overleg dan van tevoren met uw arts of u antibiotica moet nemen.

Gebruikt u Roactemra of een andere biological?

Dan gelden dezelfde adviezen als die voor de biologicals hierboven. Alleen de tijd die u moet nemen tussen het vaccin en de biological kan anders zijn. Controleer dit bij uw reumatoloog.

14. Hoe gaat de nabehandeling?

Na 12 en na 24 weken controleert de reumatoloog de doeltreffendheid van de behandeling. Hij zal naar uw ervaringen luisteren en kijken of de behandeling (voldoende) aanslaat. Heeft de behandeling niet (voldoende) gewerkt? Dan kan de arts samen met u beslissen om u een andere biological te geven. Soms kunt u daarmee meteen beginnen. Soms moet u eerst een tijdje wachten. Dat kan een week zijn, maar ook zes maanden. Dit hangt af van de biological die u hebt gebruikt. Uw reumatoloog zal u hierover inlichten. Hij kan u ook adviseren om u geen biological meer te geven, maar een ander medicijn.

Uw reumatoloog zal ook na elke consultatie een brief sturen naar uw huisarts. Hij zal de huisarts informeren over de biological, de aandachtspunten van de behandeling en hoe hij iemand kan bereiken bij vragen. Het is immers van groot belang dat uw huisarts op de hoogte is van uw behandeling zodat hij/zij uw gezondheidstoestand mee kan opvolgen en goed kan reageren mocht u ziek worden.

15. Wat met de kosten en terugbetaling?

Alle geneesmiddelen worden ingedeeld in “klassen van terugbetaling”: A, B, C, Cs en Cx.

Biologicals behoren tot de klasse B, wat inhoudt dat de patiënt 25% van de kostprijs aan remgeld betaalt, met een maximum van 11,30 Euro/verpakking.

Voor u met een behandeling met een biological van start kan gaan moet er eerst een goedkeuring aangevraagd worden voor terugbetaling bij uw ziekenfonds. Hiervoor worden onder andere een röntgenfoto genomen van de longen en een huidtest geplaatst om een actieve of vroeger doorgemaakte tuberculose uit te sluiten (screening). Het aanvraagformulier voor terugbetaling moet u binnenbrengen bij uw ziekenfonds. Neem na goedkeuring zo snel mogelijk opnieuw contact op met uw reumatoloog voor verdere planning en afspraken.

De criteria voor goedkeuring zijn formeel: de goedkeuring wordt enkel gegeven bij patiënten waarbij de ziekte actief is en waarbij 2 basisbehandelingen hebben gefaald. De resultaten van de voorafgaande onderzoeken moeten altijd ter beschikking blijven in uw dossier bij uw reumatoloog. De geldigheid van de eerste goedkeuring is afhankelijk van de aandoening. Voor RA (reumatoïde artritis) is dat 6 maanden. Verlengingen gelden voor 1 jaar.

Verantwoordelijke uitgever:

The logo for REUMANET.be features the word "REUMANET" in a dark blue, serif font. A thick, dark grey curved line arches over the text, starting from the left and ending at the right. Below the text, the ".be" domain is written in a smaller, dark blue font.

www.reumanet.be

Belgian Royal Society
for **Rheumatology**

www.kbvr.be

The logo for FWRO-FRSR features a small blue square with a white cross-like shape inside, followed by the text "FWRO-FRSR" in a bold, dark blue, sans-serif font.

fonds voor wetenschappelijk reumaonderzoek

www.fwro.be